

## POSTANOWIENIE

Dnia 6 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **P. B. i R. M.**

skazanych z art. 286 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 6 maja 2026 r.,

wniosków obrońcy skaranych o wyłączenie SSN Stanisława Stankiewicza

od rozpoznania sprawy o sygn. akt III KK 112/25

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

oraz art. 41 § 2 k.p.k. *per analogiam*

**p o s t a n o w i ł :**

**wniosek pozostawić bez rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Do Sądu Najwyższego wpłynęły dwa tożsame w treści wnioski obrońcy skaranych P. B. i R. M. o wyłączenie SSN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygn. akt III KK 112/25 (k. 32-33, 35-36 akt SN). Autor wniosków powołując się na przepis art. 41 § 1 k.p.k. wskazał, że w jego ocenie zachodzi uzasadniona wątpliwość co do bezstronności wymienionego sędziego ze względu na wadliwą procedurę jego powołania na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, tj. na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie

Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Zatem udział SSN Stanisława Stankiewicza w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy skutkowałby nienależytą obsadą sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. obrońca skazanych powołał się przy tym na wyrok TSUE z dnia 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585, C-624/18 i C-625/18, a także na uchwałę trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., w sprawie sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW 2020, nr 2, poz. 7). Odwołał się także do wywodów zawartych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2024 r., IV KK 135/24, z którego wynika, że wyłączeniu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. podlega sędzia w sytuacji, w której miałby on dokonać oceny stosunku prawnoprocesowego (którego podmiotem, obok stron, jest także sędzia rozpoznający sprawę), wywierającego zarazem wpływ na jego własne prawa i obowiązki. Zatem skoro w kasacji podniesiono zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z nienależytym obsadzeniem składu Sądu Okręgowego w Rzeszowie, to SSN Stanisław Stankiewicz musiałby się wypowiadać co do procedury nominacyjnej, która dotyczy także jego.

#### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Wnioski należało uznać za niedopuszczalne, co skutkowało pozostawieniem ich bez rozpoznania.

Z przedstawionej przez obrońcę skazanych argumentacji jednoznacznie wynika, że domaga się on wyłączenia SSN Stanisława Stankiewicza od rozpoznania sprawy kasacyjnej o sygn. akt III KK 112/25 jedynie z powodu wadliwej – zdaniem wnioskodawcy – procedury nominacyjnej sędziego referenta na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Jak natomiast wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19 „[a]rt. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74<sup>1</sup> pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na

*podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”.* Stąd też wniosek o wyłączenie sędziego złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k., w którym wątpliwość co do bezstronności sędziego wywodzona jest jedynie z okoliczności towarzyszących powołaniu na stanowisko sędziego, jest niedopuszczalny z mocy ustawy i jako taki powinien zostać pozostawiony bez rozpoznania. Należy przy tym zaznaczyć, że w myśl art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Żaden organ nie posiada uprawnień do weryfikacji oraz nierespektowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego (zob. m.in. wyrok SN z 22 sierpnia 2018 r., III PK 71/17; postanowienie SN z 12 kwietnia 2021 r., I NZP 1/21; postanowienie SN z 23 września 2021 r., IV KZ 37/21; postanowienie Sądu Najwyższego z 3 listopada 2021 r., IV KO 86/21; zdanie odrębne sędziego SN Dariusza Kali do uzasadnienia postanowienia SN z 14 marca 2023 r., III KK 435/22; wyrok SN z 19 maja 2023 r., I KA 4/23; postanowienie SN z 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie SN z 2 lutego 2024 r., III KK 439/23).

Stanowisko o niedopuszczalności przedmiotowego wniosku potwierdza również treść art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 622; dalej: ustawa o SN), dodanego ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259), który stanowi, że „*[o]koliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności*”. Zresztą, skoro ustawa o SN w sposób szczególny reguluje badanie kwestii bezstronności sędziego w kontekście okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego oraz jego postępowania po powołaniu (*vide* art. 29 ustawy o SN), to w tym zakresie stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 41 § 1 k.p.k., wyłączając możliwość badania określonych w niej przesłanek w ogólnej procedurze (por. postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2023 r., V KK 485/21). Warto też zauważyć, że instrument prawny w postaci tzw. testu niezawisłości i bezstronności, którego przesłanki zostały wskazane w art. 29 ust. 5

ustawy o SN, zapewnia szersze gwarancje procesowe zarówno wnioskodawcy, jak i sędziemu. Mechanizm ten wiąże się bowiem w szerszym wymiarze z gwarancjami konstytucyjnymi, takimi jak prawo do sądu, w tym prawo do dwuinstancyjnego postępowania i zaskarżenia niekorzystnego rozstrzygnięcia (art. 29 § 20-21 ustawy o Sądzie Najwyższym). Ta ostatnia kwestia jest szczególnie istotna przy takim ciężarze zarzutów kierowanych pod adresem sędziego, które uderzają w jego niezawisłość i bezstronność, a zatem podstawowe atrybuty sędziego.

Niezależnie od powyższego zgodzić się należy, że wątpliwość co do bezstronności sędziego nie może być wywodzona z samych kwestii ustrojowych związanych z jego powołaniem i to niezależnie od tego w jakim okresie i z jakimi ułomnościami w procedurze nominacyjnej doszło to tego powołania (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 31 października 2023 r., V KK 358/23). Podnoszone zarzuty nie mogą mieć bowiem charakteru abstrakcyjnego i odnosić się do całych grup powołanych sędziów (vide postanowienie SN z dnia 10 sierpnia 2023 r., V KK 162/22).

Powyższego stanowiska nie zmieniają przywołane we wnioskach wybrane judykaty. Godzi się zauważyć, że zgodnie z treścią art. 8 § 1 k.p.k. sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu. Ponadto obecnie nie istnieje żadne orzeczenie, które nakazywałoby traktować wskazywane przez wnioskodawcę okoliczności towarzyszące powołaniu Stanisława Stankiewicza na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego jako bezwzględną przyczynę odwoławczą. Skutek taki mogłaby wywołać jedynie przywołana w treści wniosku uchwała składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW z 2020 r. Nr 2, poz. 7), niemniej jednak została ona uznana przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodną z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP; art. 2 i art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 EKPCz (wyrok TK z dnia 20 kwietnia 2020 r., sygn. akt U 2/20, OTK-A 2020, nr 61). W związku z powyższym, z dniem ogłoszenia rzeczonoego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nie wywiera ona skutków prawnych polegających na związaniu jej treścią składów orzekających Sądu Najwyższego.

Zatem wbrew twierdzeniom wnioskodawcy, udział w składzie orzekającym osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw nie musi automatycznie zostać potraktowany jako bezwzględna przyczyna odwoławcza, a w konsekwencji w każdym przypadku skutkować koniecznością wyłączenia od rozpoznania sprawy (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2023 r., I KK 162/23; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2023 r., I KK 162/23).

Za nieuprawniony należy również uznać pogląd wnioskodawcy, upatrujący naruszenia art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w tym, że objęty wnioskiem o wyłączenie sędziego rozstrzygałby w sprawie o sygn. akt III KK 112/25 w oparciu o okoliczności, które również jego dotyczą. Po pierwsze, zgodnie z art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio. Wykładnia językowa wskazuje, że chodzi tu o sprawę, która wprost ma związek z osobą sędziego, a więc taką sprawę, rozstrzygnięciem której sędzia jest osobiście zainteresowany. Zwrot „bezpośrednio”, którym posługuje się powołany przepis oznacza zatem, że pomiędzy sprawą określonego sędziego, a jego osobą nie ma ogniw pośrednich (zob. postanowienie SN z 30 listopada 2023 r., I Zo 75/23). Rozstrzygnięcie w sprawie kasacyjnej o sygn. akt III KK 112/25 nie dotyczy bezpośrednio SSN Stanisława Stankiewicza, a do realizacji przesłanki wyłączenia sędziego, o której mowa w art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., zaistnienie tego typu relacji jest wymagane. Po drugie, wydane przez SSN Stanisława Stankiewicza orzeczenie w żaden sposób nie będzie miało wpływu na sferę jego własnych uprawnień, bądź obowiązków prawnych. Przyjęcie innego rozumowania, tj. zaproponowanego przez autora wniosku, wpływałoby na skład sądu, albowiem dawałoby możliwość doprowadzania do odsunięcia od orzekania znacznej liczby, a w skrajnych przypadkach, nawet wszystkich sędziów. Sąd Najwyższy podziela przy tym wielokrotnie wskazywany w judykaturze pogląd, iż wniosków o wyłączenie, w których podnoszona jest jedynie okoliczność o charakterze ustrojowym, nie wolno uwzględniać automatycznie z tego tylko powodu, iż przedmiot sprawy znajduje zastosowanie także do osób ją rozstrzygających. Bez zindywidualizowania

podnoszonych okoliczności w aspekcie konkretnych faktów poddających się ocenie sądu, pozostają one w warstwie wyłącznie teoretycznej, niepowiązanej odpowiednio ani z konkretną sprawą, od udziału w której wniosek o wyłączenie zostaje złożony, ani z określonym sędzią, którego wniosek ten dotyczy (zob. m.in. postanowienie SN z 21 czerwca 2023 r., IV KK 460/19; postanowienie SN z 16 stycznia 2024 r., III KK 293/23; postanowienie SN z 11 lipca 2024 r., IV KK 142/24; postanowienie SN z 18 marca 2025 r., III KK 410/24). Zresztą zauważyć należy, że SSN Stanisław Stankiewicz nie jest sędzią sądu powszechnego, a zatem zarzut podniesiony w kasacji nie może być utożsamiany z jego sytuacją ustrojową. Nie ma tym samym żadnych podstaw do przyjęcia, że skutek rozpoznania przedmiotowej sprawy z udziałem SSN Stanisława Stankiewicza – jak zdaje się wskazywać obrońca – mogłaby zostać naruszona zasada *nemo iudex in causa sua*. Wobec powyższego, uznać należy, iż argumentacja wnioskodawcy wykracza poza zakres naruszenia art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. opierając się, jak zresztą cały wniosek, na wadliwej zdaniem wnioskodawcy procedurze powołania sędziów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[JJ.]

[a.ł.]